

zeeuwind

*Ook in Tholen gaan
we de wijk in om
Zeeland te verduurzamen*

Ledenarena

Samen bouwen aan
een sterke coöperatie

Windpark Noordpolder

Het verhaal van een
bijzondere samenwerking

Sloegebied

Zo helpt Zeeuwind
de bouw elektrificeren

Inhoud

**Zo werd windpark
Willem-Annapolder II
gebouwd!**

28

- 4** Marjon de Hond: opgegroeid met windje tegen
- 5** Windpark Noordpolder: unieke samenwerking
- 8** Wijkgerichte aanpak van start in Tholen
- 10** Zeeuwind verduurzaamt de Zeeuwse bouw
- 12** Zo zonnig is Zeeuwind
- 14** Gedurfd project: ijsbuffer in je tuin
- 16** De Zeeuwse energietransitie in cijfers
- 18** Ledenarena:
samen bouwen aan een sterke coöperatie

- 21** Investeren in onze vrijwilligers
- 22** Thuisbatterij: iets voor jou?
- 24** Eneco, partner van Zeeuwind
- 25** Netwerken in Zeeland
- 26** Onze leden maken de coöperatie
- 28** Bouw WAP II in beeld
- 30** Niek Tramper neemt afscheid
- 31** Kort nieuws uit onze coöperatie

Voorwoord

DE ZOEKTOCHT NAAR LOKALE OPLOSSINGEN

Als coöperatie zijn we verbonden met heel Zeeland. Dat laten we in dit magazine wederom zien. Op provinciaal niveau, in elke gemeente of per eiland; overal zoeken we naar de beste oplossingen voor de specifieke uitdagingen die daar spelen. In deze editie van Zeeuwind-magazine staat gemeente Tholen centraal: met een verhaal over windpark Noordpolder, de wijkgerichte aanpak in Sint-Philipsland en Sint-Annaland, en leden die vertellen hoe ze in hun eigen omgeving verduurzamen. Al die verhalen samen geven een mooi beeld van hoe dichtbij de energietransitie eigenlijk al is.

Ook elders in Zeeland werken we aan steeds meer innovatieve projecten om duurzame stappen te kunnen zetten. Denk aan het laadplein in het Sloegebied in onze Zeeuwse haven, waar elektrische bouwmachines straks worden opgeladen met Zeeuwse wind en zon. Of aan de water- en energiehub bij Oostzeedijk op Noord-Beveland, waar we onderzoeken hoe we zonne-energie kunnen combineren met het vasthouden van zoet water voor landbouw en natuur. En in de Willem-Annapolder op Zuid-Beveland draaien de eerste turbines al proef en werken we aan energieopslag om het net stabiel te maken.

Met al deze initiatieven laten we zien hoe we onze Zeeuwse energie slim inzetten – lokaal, schoon en toekomstgericht. En wat ons echt bijzonder maakt, voor wie we alles doen wat we doen, zijn onze leden. Tijdens bijeenkomsten als de ledenarena merk ik telkens weer hoeveel kennis, betrokkenheid en inspiratie er zit bij onze leden. De energie die we tijdens deze ledenarena met elkaar voelden, is nog steeds terug te zien op de foto's en verslag hierover verderop in dit magazine.

Tijdens het netwerkevenement Contacta, afgelopen november, spraken we naast leden ook veel Zeeuwse bedrijven en ondernemers. Zo horen we vanuit diverse hoeken wat we als Zeeuwind nog meer kunnen doen om duurzaamheid dichterbij te brengen. Daar gaan we voor!

Willemien de Jong
directeur-bestuurder
Zeeuwind

Marjon de Hond:

"Hier in Flevoland staan wel zevenhonderd windmolens"

Als mensen vragen waar kom je vandaan en ik zeg: "Ik kom uit Tholen", is vaak de reactie: "Ah, Zeeland, daar waait het toch altijd?" Ik kan dat beamen, want als kind fietste ik door weer en wind over de Tholensebrug naar de middelbare school in Bergen op Zoom. En geloof het of niet, had ik 's morgens de wind tegen, in de middag was dat weer het geval. Inmiddels weet ik door mijn meteorologische kennis over lagedruksystemen dat dat inderdaad zo kan zijn, maar dat wist ik toen niet. Fan van de Tholensebrug was ik dus echt niet, omdat het ook nog eens een halve kilometer tegen een helling omhoog fietsen was. "Tegen regen kun je je kleden," zei mijn moeder altijd – maar wind, wat doe je tegen wind?

Dit najaar was er in eerste instantie weinig eer te behalen aan windenergie. Er was nauwelijks wind, en overigens ook geen zon in deze periode, vanwege een standvastig hogedrukgebied. Maar dat veranderde begin oktober, toen stormdepressie Amy de bezem door de atmosfeer haalde. Blijkbaar houd ik van windrijke gebieden, want eind oktober verbleef ik op een ander eiland, namelijk Vlieland. Daar kwam storm Benjamin op de dag van mijn vertrek op de proppen. Het bijzondere van dit systeem was dat het zich razendsnel ontwikkelde en binnen no time van windkracht vier naar negen ging.

Op de Wadden vind je geen windmolens, omdat de Waddenzee UNESCO-werelderfgoed is. Het eiland Tholen kent er een stuk of vijftien. Nieuwe windmolens plaatsen

dat gaat niet zomaar – al denk ik daar weleens anders over nu ik in de Flevolandse polder woon. Zodra je de Stichtse Brug (ja, alweer een brug) overkomt, zie je zover je kunt kijken windmolens. De een vindt het landschapsvervuiling, de ander vindt het 'wel iets hebben'. Ik moet zeggen dat ik ze zelf ook liever op zee zie, want het zijn er best veel. In Flevoland staan de meeste windmolens, namelijk zo'n zevenhonderd. Daar wordt de meeste windenergie opgewekt van heel Nederland. We zijn hier dus erg duurzaam bezig, al is het recyclen van windmolens ook nog een dingetje – maar daar worden steeds creatievere oplossingen voor bedacht.

Als ik na een stormachtige dienst bij Buienradar weer naar huis rijd en over de Stichtse Brug kom, zie ik in het donker de rode knipperbollen van de vele windmolens die Flevoland rijk is. Ach, denk ik dan, in deze periode heeft het ook wel weer iets sfeervols – het is immers nog maar een aantal weken tot Kerst.

Marjon de Hond
is presentatrice van
RTL Weer en werkt
bij Buienradar

Hoe agrariër Gabri Hoek samen met Zeeuwind een windpark realiseerde

Windkracht en ondernemerschap in de Noordpolder

Al meer dan een eeuw staat de boerderij van de familie Hoek in de Noordpolder bij Sint-Maartensdijk. "Het bedrijf ging steeds over van vader op zoon," vertelt Gabri Hoek (67). "We verbouwen aardappels, bieten en tarwe – vroeger nog veel meer gewassen. Het bedrijf is 43 hectare; eigenlijk te klein voor de akkerbouw." Hoewel de landbouw zijn leven heeft bepaald, ligt Gabri's hart óók bij techniek – vooral elektrotechniek. Dat verklaart waarom juist hij dertig jaar geleden op het idee kwam om windmolens op zijn land te plaatsen.

"Eerst dacht ik aan een klein molentje om een accu op te laden," blikt Gabri terug. "Maar al snel werd duidelijk dat windenergie pas echt rendabel is als je meerdere turbines plaatst. Het hele traject om dit windpark te realiseren was er een van vallen en opstaan. Maar ik hield voet bij stuk: lukt het vandaag niet, dan morgen. En ik wist: dit is een goede plek – weinig omwonenden, veel wind. Bovendien wilde ik het héél graag."

Zoektocht naar een partner

In de pioniersfase van windenergie hadden veel boeren vaak één eigen molen, maar Gabri had grootsere plannen. En die kon hij niet alleen realiseren. "Ik ben ondernemer, maar je moet ook realistisch zijn. Ik had niet overal verstand

van. Samenwerken was dus noodzakelijk." Bladerend in het telefoonboek kwam hij uit bij Zeeuwind. "Er waren ook cowboys actief, maar die wilde ik buiten de deur houden. Bij Zeeuwind had ik meteen een klik, vooral ook met John Springer. Het was bovendien een coöperatie – net zoals je er veel hebt in de landbouw. Dus dat voelde vertrouwd."

Het werd een hechte samenwerking, die zou leiden tot een unieke constructie: 50/50 eigendom en investering van zowel de agrariër als de coöperatie. "Dat was mijn eis," zegt Gabri beslist. "Het is mijn grond en mijn uitzicht. Dan wil ik ook een gelijkwaardige partner zijn."

Vijftien jaar voorbereiding

Wat volgde, was een lang traject van geduld en doorzettingsvermogen. Het duurde vijftien jaar voordat alle vergunningen rond waren. "Steeds veranderde de wetgeving," verzucht Gabri. "Dan moest er opnieuw een vogeltelling worden gedaan, of het bestemmingsplan werd weer aangepast. Ondertussen werden de turbines zelf ook groter, wat weer invloed had op de vergunning."

**"Ik hield voet bij stuk:
lukt het vandaag
niet, dan morgen"**

Gabri Hoek

Toen de weg eenmaal vrij was, werd gekozen voor vier Enercon E82-turbines. “Ze hebben geen tandwielkast en geen sneldraaiende generator. Daardoor zijn ze heel onderhoudsvriendelijk en niet zo storingsgevoelig. Ze waren duurder in aanschaf, maar de kwaliteit weegt daar ruim tegenop. Tot op de dag van vandaag ben ik blij met die keuze.”

Bouw en inpassing in het landschap

Voor de bouw moest er een weg worden aangelegd en opstelplaatsen voor de kranen. “Maar de ruimte die ze innemen is beperkt. Een turbine vraagt maar zo’n twintig bij twintig meter,” legt Gabri uit. “We hebben de opstelplaatsen laten liggen en gebruiken ze nu om bieten op te slaan – heel praktisch.” De gemeente bepaalde dat de molens niet in een rechte lijn mochten staan, maar de slingerende watergang moesten volgen. Daardoor kreeg het park zijn karakteristieke vorm.

De bouw zelf duurde bijna een jaar. Hoek was er vrijwel dagelijks bij betrokken. “Ik ben ook nu nog de molenaar. Ik houd de turbines in de gaten, check storingsmeldingen en heb contact met de monteurs. Vroeger ging ik zelf nog naar boven – ieder jaar op cursus, met harnas en helm.” Hij laat zijn ‘groene boekje’ zien met stempels van alle gevolgde

cursussen. “Tegenwoordig laat ik dat aan de professionals over, maar ik blijf graag goed geïnformeerd.”

Een project van deze omvang vraagt forse investeringen. Gabri: “De Triodosbank eiste dat we er geld aan zouden verdienen. Dat hebben we waargemaakt. Het park draait positief.” Het 50/50-model blijkt in de praktijk succesvol: risico’s en opbrengsten worden gedeeld, en beide partijen hebben belang bij een goed functionerend park. Het vond dan ook elders navolging, zoals bij windpark Kats.

Lokaal geworteld windpark

Sinds de ingebruikname levert Windpark Noordpolder stroom aan duizenden huishoudens. “In de beginjaren produceerden we 30 procent van alle elektriciteit voor heel Tholen en St. Philipsland,” vertelt Gabri trots. Nu gemiddeld voor ruim 10.000 huishoudens. Zeeuwind en Gabri Hoek waren bovendien de eersten met een contract met netbeheerder Stedin om de turbines terug te regelen bij netcongestie. “Helemaal stilzetten is niet gunstig, want opstarten duurt tien minuten. Nu draaien ze bij congestie terug tot vijf procent. Dat wordt allemaal op afstand geregeld.”

In tegenstelling tot veel andere windprojecten was er in de ontwikkelfase weinig weerstand in de omgeving. “We hebben geen enkele klacht gehad,” zegt Gabri. “Dat komt ook doordat we de burens er vanaf het begin bij betrokken hebben. We zijn gewoon langsgegaan en hebben hen groene stroom cadeau gedaan. Goed nabuurschap, dat hoort zo.” De buurman van Gabri heeft eveneens een windturbine op zijn erf gerealiseerd samen met Zeeuwind: windpark Derde Dijk. “Als hij op vakantie is, houd ik zijn turbine in de gaten.”

Ook geluids- en slagschaduwregels worden strikt nageleefd. “In ons huis hoor je niets. Buiten wel, maar binnen de wettelijke normen. En als de zon schijnt en er slagschaduw ontstaat, dan schakelt de turbine automatisch uit. Hoe vaak dat gebeurt verschilt per seizoen, want dat heeft te maken met de stand van de zon.”

Verder verduurzamen

De aanwezigheid van windmolens beïnvloedt de landbouwpraktijk van Gabri Hoek nauwelijks. “Mijn bedrijf kan gewoon doorgaan. Sterker nog, ik ben ook gaan

“De burens krijgen groene stroom cadeau. Goed nabuurschap, dat hoort zo”

investeren in andere duurzame maatregelen, zoals zonnepanelen op de schuur en de bouw van een energiezuinig huis.” Gabri pakt een boek uit de kast, want ook voor de bouw van zijn woning is hij de techniek ingedoken. “Het idee was een passief huis te bouwen zonder enige vorm van energievoorziening. Dat is niet helemaal gelukt, maar we hebben nu een woning met enorm veel isolatie, goede ventilatie en een warmtepomp. Dat project was ook weer een mooie uitdaging.”

Landbouw en energie-opwek combineren

Hoe kijkt hij naar de rol van agrariërs in de energietransitie? “Daar kunnen boeren een belangrijke bijdrage aan leveren, maar de drempels zijn tegenwoordig erg hoog. Het plaatsen van zonnepanelen op loodsen gebeurt veel, maar door netcongestie wordt ook dat steeds lastiger. Kleine windmolens voor eigen gebruik zie je ook wel – hier op Tholen staan er twee. Met de opgewekte energie worden bijvoorbeeld aardappels geventileerd. Maar zo’n investering moet wel rendabel zijn. Wat mij betreft is wind vaak praktischer dan zon: in de winter heb je immers stroom nodig voor het bewaren van je gewassen.”

Gabri ziet de toekomst van windenergie in Zeeland met gemengde gevoelens tegemoet. “Het is keihard nodig.

We lopen achter op de doelstellingen en niet alles kan op zee. Bovendien zijn windparken op zee kwetsbaar voor sabotage. Er moet een mix komen: wind op land, wind op zee, maar ook gascentrales en opslag in accu’s. Alleen zo kun je energielevering garanderen.”

De huidige turbines van windpark Noordpolder zijn nog lang niet afgeschreven. “Ze kunnen zeker nog vijftien jaar mee. Technisch draait het geweldig: 24 uur per dag, 365 dagen per jaar. Het is een ongelooflijk stukje techniek.” De samenwerking met Zeeuwind noemt hij “uitstekend”. “De coöperatie is enorm gegroeid en blijft zich ontwikkelen. Dat is belangrijk, want we moeten verder met de energietransitie: niet alleen wind en zon, maar ook nieuwe projecten. Daarin speelt Zeeuwind een belangrijke rol.”

Blij met het resultaat

Windpark Noordpolder is meer dan een verzameling turbines: het is het resultaat van doorzettingsvermogen, samenwerking en ondernemerschap. Voor Gabri Hoek was het realiseren van het park niet alleen een zakelijke beslissing, maar ook een persoonlijke missie. “Ik wilde dit heel graag. En als ik terugkijk, ben ik ontzettend tevreden: met de molens, met de samenwerking, en met wat we samen hebben bereikt. Dit is mijn bijdrage aan de toekomst.”

Zo verduurzamen we de gemeente Tholen

Theo van der Sluijs en ambassadeur Adrie van 't Westeinde

In Tholen is de wijkgerichte aanpak van Zeeuwind van start. Theo van der Sluijs, manager verduurzaming gebouwde omgeving, vertelt wat daar allemaal bij komt kijken, hoe we de wijkbezoeken doen en welke stappen er ook in andere gemeenten worden gezet.

In Sint-Philipsland en Sint-Annaland zijn onlangs de eerste bewonersavonden gehouden. "Inwoners van bepaalde wijken in die plaatsen ontvangen eerst een brief vanuit de gemeente. Ze worden daarin uitgenodigd voor een avond waarop we uitleggen wie we zijn en wat de mensen kunnen verwachten," legt Theo uit. "Tijdens zo'n bijeenkomst komen verschillende partijen aan het woord: iemand van de gemeente geeft een toelichting op subsidiemogelijkheden, een bouwtechnicus bespreekt de technische aspecten van het verduurzamen van een woning, en ook wij van Zeeuwind zijn aanwezig. Soms schuift de Rabobank aan om te vertellen over duurzame leningen. Het is echt een eerste kennismaking. Bewoners krijgen zo een beeld van de mogelijkheden en kunnen daarna besluiten of ze een volgende stap willen zetten: een huisbezoek, waarmee we ter plekke de situatie kunnen bekijken."

De kracht van ambassadeurs

Parallel aan de bewonersavonden worden de ambassadeurs, die in 2026 verdergaan onder de naam 'verduurzamingsexpert', voorbereid op hun werk in de Thoolse wijken. Theo: "Zij zijn goed opgeleid en gecertificeerd – zij zullen de bewoners straks persoonlijk begeleiden. Ze doen hun werk vol passie en zijn dankzij hun kennis en kunde echte experts. Hun analyse en advies is heel breed: van isolatie en nieuwe radiatoren tot warmtepompen, zonnepanelen en thuisbatterijen. Zo kunnen ze een totaaloplossing bieden."

Volgens Theo onderscheidt de aanpak van Zeeuwind zich door de professionaliteit én de persoonlijke aanpak. "Onze verduurzamingsexperts zijn kritisch, stellen inhoudelijke vragen, nemen de tijd en luisteren goed naar wat bewoners écht willen. Hun betrokkenheid maakt het verschil."

Wijkgerichte aanpak van Zeeuwind

Adviesrapport op maat

In overleg met de bewoners wordt een afspraak ingepland voor een huisbezoek. Dan wordt – samen met de bewoners – het hele huis bekeken: van kruipruimte tot zolder. De experts noteren alle gegevens en nemen foto's. Op basis daarvan maken ze een adviesrapport met een stappenplan, prijzenindicaties en uitleg over subsidiemogelijkheden. "De bewoner bepaalt zelf wat hij met dat advies doet. Besluit iemand om te gaan verduurzamen, dan helpen we ook met het offertetraject. Het is namelijk best lastig om de offertes te vergelijken. Maar de keuze voor een bepaalde aannemer of leverancier ligt altijd bij de bewoner," benadrukt Theo.

Het traject wordt afgesloten met een tweede bewonersavond. Daarin blikt Zeeuwind terug, worden vragen beantwoord en krijgen bewoners aanvullende informatie over subsidiemogelijkheden. Soms haken daar nog nieuwe inwoners aan omdat burens elkaar enthousiast hebben gemaakt. "Dat is het mooiste effect," zegt Theo. "Mensen inspireren elkaar om stappen te zetten."

De plaatsen waar een wijkgerichte aanpak is gerealiseerd of nog loopt:

Schouwen-Duiveland: Malta in Zierikzee en Brouwershaven	Borsele: Watervliet I en oude kern in Heinkenszand
Middelburg: Prinsenhove	Terneuzen: Sas van Gent, Zaamslag, Hoek, Vlasstreek (Spui, Overslag, Koewacht, Zuijdorpe en Westdorpe)
Vlissingen: Panoramabuurt	
Goes: Wilhelminadorp	
Reimerswaal: Rilland-Bath	
Tholen: Sint-Annaland en Sint Philipsland	Hulst: cadeaubonnenactie

Ervaringen in andere gemeenten

Ook buiten Tholen draait de wijkgerichte aanpak van Zeeuwind op volle toeren. In twee wijken in Borsele werden 450 bewoners aangeschreven, waarvan er 75 een huisbezoek hebben aangevraagd. "De reacties zijn heel positief," vertelt Theo. "Mensen waarderen de persoonlijke analyse en het onafhankelijke advies. Soms voeren ze direct maatregelen uit, anderen nemen het op in hun langere termijnplanning." De komende jaren wil Zeeuwind in nog meer gemeenten actief worden. Voor 2026 staan onder meer Terneuzen, Borssele en mogelijk twee wijken op Schouwen-Duiveland op de planning. Ook wordt er gewerkt aan uitbreiding van het team van vrijwilligers.

"Het doel is helder," besluit Theo van der Sluijs. "We willen zoveel mogelijk Zeeuwen helpen hun woning te verduurzamen – op een manier die past bij hun wensen en mogelijkheden. Samen maken we de woningen in Zeeland stap voor stap energiezuiniger."

Dit vinden de deelnemers!
Persoonlijk advies en een soepel proces: zo kijken deelnemers terug op de wijkgerichte aanpak van Zeeuwind.

"De ambassadeur was heel kundig en gaf bruikbare tips."

"Het gesprek met de ambassadeur was super, hij had een duidelijk verhaal."

"Door het adviesrapport heb ik nu goed inzichtelijk wat er nog gedaan kan worden en van eventuele kosten."

"Het hele proces liep soepel. Ik heb er veel aan gehad en ga zeker met verduurzamen aan de slag."

Stijn Kromwijk

Slim laden met Zeeuwse wind en zon

Zeeuwind ontwikkelt eerste grootschalige laadplein in het Sloegebied

In het Sloegebied bij Vlissingen werkt Zeeuwind aan een ambitieus plan: de bouw van het eerste grootschalige laadplein in Zeeland. Een plek waar grote elektrische bouwmachines, vrachtwagens en batterijen kunnen worden opgeladen – met lokaal opgewekte wind- en zonnestroom. “We willen de duurzame energie die we daar al produceren, niet zomaar het net op sturen, maar direct inzetten waar die het meest nodig is,” zegt projectleider Stijn Kromwijk van Zeeuwind.

Lokaal opwekken, lokaal gebruiken

Zeeuwind heeft in dit gebied meerdere windturbines in eigendom: Estlandweg I, Polenweg en Olaz Stort. Deze turbines zijn via een eigen kabel verbonden met het middenspanningsstation bij Borssele. “Doordat die infrastructuur er al ligt, kunnen we relatief eenvoudig een aftakking maken voor een laadplein,” vertelt Stijn. “Dat scheelt in de kosten én het voorkomt extra belasting van het elektriciteitsnet.”

Het bijzondere aan dit project is dat het laadplein dus volledig draait op lokaal opgewekte energie. Stijn: “We willen het laadplein graag uitsluitend van wind- en zonnestroom voorzien. Als het even niet waait of de zon niet schijnt, zorgt een grote batterij ervoor dat er toch geladen kan worden. Zo blijft het systeem betrouwbaar. De stroom die we gebruiken, hoeft niet over het landelijke net. Dat betekent meer ruimte voor andere duurzame projecten.”

Zeeuwind is niet de eerste coöperatie die zich met het realiseren van elektrische laadpleinen bezighoudt. Een dergelijk project is in het verleden ook al mede gerealiseerd door energiecoöperatie Betuwewind onder de naam WattHub. Daarbij gebruikt WattHub lokaal opgewekte wind om vrachtwagens en batterijen op te laden ten behoeve van de dijkversterking in Tiel. Verder heeft WattHub recent een laadplein geopend in de Rotterdamse haven.

“Met Zeeuwse wind verduurzamen we de Zeeuwse bouw”

Een nieuwe stap voor Zeeuwind

Met dit laadplein in het Sloegebied betreedt Zeeuwind nieuw terrein. “We zijn gewend om stroom op te wekken, niet vaak om die lokaal direct te leveren,” zegt Stijn. “Maar juist door onze eigen kabels, kennis en coöperatieve aanpak kunnen we snel schakelen. En we doen dit niet alleen voor onszelf, maar ook om de Zeeuwse bouw en transportsector te helpen verduurzamen.” De ambitie van Zeeuwind reikt verder dan één locatie. “We willen richting 2030 een dekkend netwerk van laadpleinen in Zeeland realiseren, vooral voor zwaar transport en bouwprojecten. Het Sloegebied is de eerste stap.”

Als alles volgens plan verloopt, verwacht Zeeuwind in begin 2027 de eerste elektrische graafmachine of vrachtwagen te kunnen opladen. “Dat wordt een bijzonder moment,” zegt Stijn met een grote glimlach. “Dan kunnen we letterlijk zeggen dat de Zeeuwse wind de Zeeuwse bouw en transportsector vooruit helpt.”

Wat is een EMS-systeem?

In de toekomst is het slim gebruiken en opslaan van duurzame stroom steeds belangrijker. Een Energy Management System (EMS) gebruiken we bij Zeeuwind om dit mogelijk te maken. Zo zal het EMS bij het laadplein voortdurend de balans tussen opwek, opslag en gebruik van energie monitoren en aansturen. Wel zo duurzaam!

Bij het laadplein in het Sloegebied zorgt het EMS ervoor dat de laadpalen precies weten wanneer er voldoende wind- of zonnestroom beschikbaar is. Als de turbines veel produceren, kan er volop geladen worden. Is de opbrengst lager, dan verlaagt het systeem automatisch het laadvermogen of gebruikt tijdelijk energie uit de batterij.

Andersom kan het systeem ook zorgen voor het beter benutten van de stroom. Wanneer er negatieve energieprijzen zijn en we soms onze windparken moeten afschakelen, kunnen we deze nu laten door produceren om onze batterij op het laadplein op te laden. Zo wordt alle lokale stroom optimaal benut, zonder het elektriciteitsnet extra te belasten.

Het EMS maakt het laadplein niet alleen betrouwbaar, maar ook duurzaam en kostenefficiënt – een essentieel onderdeel van de slimme energie-infrastructuur die Zeeuwind in Zeeland wil realiseren.

Zon bij Zeeuwind: van pionieren tot adviseren

Waar Zeeuwind in de beginjaren vooral bekend stond als windcoöperatie, is zon inmiddels een stevige tweede pijler geworden. Het begon vijftien jaar geleden met inkoopacties voor particulieren: Het ZonEffect. Sindsdien richten we ons meer op grootschalige projecten op land en op daken van bedrijven. Inmiddels ondersteunt Zeeuwind ook ondernemers en organisaties via het provinciale Loket Zon op Dak. Daarmee is zonne-energie een volwaardig onderdeel geworden van Zeeuwind.

Zonnepark Koudekerke

Zon op land

De eerste stappen op land werden al in 2015 gezet met de voorbereidingen voor zonneparken in Koudekerke en bij Rilland-Bath (Scheldezon). Beide parken zijn inmiddels gerealiseerd: Koudekerke

op een voormalige vuilstortplaats, Scheldezon op terrein van het waterschap bij de waterzuivering. Bij zulke projecten kiest Zeeuwind bewust voor dubbel ruimtegebruik: braakliggende of ongebruikte grond krijgt een tweede functie als energiebron. De samenwerking met lokale partners is daarbij cruciaal.

Zo werd voor Koudekerke de coöperatie Energieneutraal Koudekerke-Dishoek opgericht, die de opbrengsten gebruikte om het dorp verder te verduurzamen. Scheldezon is een gezamenlijk project met Eneco en agrariër Hopmans.

Het blijft niet bij deze twee parken: er zijn vergevorderde plannen voor een zonnepark in de Willem-Annapolder. Daarnaast voor Zon aan de Schelde, waar zonnepanelen aansluiten op windpark ZE-BRA, en een (deels) drijvend zonnepark bij windpark Oostzeedijk. Ook kijkt Zeeuwind naar innovatieve oplossingen zoals batterijen en slim energie-management om de opgewekte stroom optimaal te benutten.

Huidige parken:

Aantal:	41.000 zonnepanelen
Productie:	11.900.000 kWh per jaar
Huishoudens:	4.760

Zonneparken in ontwikkeling:

Aantal:	130.114 zonnepanelen
Productie:	81.120.000 kWh per jaar
Huishoudens:	32.448

ZonOffensief Zeeland

Met ZonOffensief Zeeland, gestart in 2017, richt Zeeuwind zich op grootschalige zonnedaken bij bedrijven. Het project groeide uit tot tientallen installaties, variërend van agrarische bedrijven tot internationale ondernemingen.

De aanpak is tweeledig. In het ene model wordt er een operationele lease aangegaan, waarna de ondernemer na vijftien jaar eigenaar wordt. In het andere model huurt Zeeuwind het dak, en verkoopt de coöperatie de opgewekte stroom zelf. Na zestien jaar wordt de installatie van de gebouweigenaar.

Voorbeelden zijn de daken van agrariër Mol in Borsele, waar de panelen de koelcellen voor het fruit van stroom voorzien, of Katjang Pedis in Sint-Maartensdijk, waar een fabriek met pittige

De daken van agrariër Mol in Borsele liggen vol zonnepanelen

Loket Zon op Dak

Sinds 2021 voert Zeeuwind in opdracht van de provincie het Loket Zon op Dak uit. Hier kunnen bedrijven terecht voor onafhankelijk advies en begeleiding bij de aanleg van zonnepanelen op hun daken. Het loket ondersteunt bij het in kaart brengen van de technische haalbaarheid, het aanvragen van vergunningen, subsidies en offertes, en blijft vaak ook in de uitvoeringsfase een vraagbaak.

Inmiddels zijn tientallen ondernemers en organisaties geholpen bij de realisatie van zonnepanelen. Voorbeelden zijn VvE Onder de Beuken in Goes, waar panelen op het dak zijn gelegd voor gezamenlijk én persoonlijk gebruik. 80 procent van de bewoners deed hieraan mee. Ook bij Golfvereniging De Woeste Kop in Axel is verduurzaamd: op de driving range en de greenkeepersloods zijn 448 panelen geplaatst en aanvullend wordt batterijopslag gerealiseerd. De behoefte aan elektrische energie op de golfbaan stijgt. Een energiemanagementsysteem optimaliseert de inzet van de zelfgeproduceerde energie over gebouwen en materieel.

Het Zonloket ontwikkelt zich snel. Naast zon op dak komen er steeds vaker vragen binnen over

netcongestie en batterijoplossingen. Zeeuwind verwacht dat dit de komende jaren een belangrijk onderdeel van de dienstverlening wordt. De laagdrempeligheid van het loket zorgt ervoor dat steeds meer ondernemers de stap naar duurzame energie durven zetten.

Aantal afgeronde projecten: 55
Opgesteld vermogen: ≈ 5,59 MW
Productie: ≈ 5.300 MWh
≈ 1.930 huishoudens

De greenkeepersloods van Golfvereniging De Woeste Kop

nootjes draait op duurzame energie. Het meest recente project betreft het grootste coöperatieve zonnedak van Nederland: Century Aluminum in Vlissingen.

Nieuwe projecten liggen op dit moment niet direct in de pijplijn. Dat komt vooral omdat een grote schaal zeer belangrijk is om nog tot een haalbare businesscase te komen. Anderzijds dienen daken ook vaak gerenoveerd te worden om weer jaren mee te kunnen, wat een forse investering vraagt. Toch blijft het concept van het ZonOffensief waardevol als bewezen manier om opwek op daken grootschalig te organiseren.

Aantal: 11.964 zonnepanelen
Productie: 4.671.350 kWh per jaar
1.868 huishoudens

JE HUIS VERWARMEN

MET EEN IJSBUFFERSYSTEEM

Aan de rand van Aagtekerke staat het onlangs opgeleverde huis van Peter de Visser en zijn vrouw. Het is een bijzondere woning. Niet alleen omdat hun twee zonen – beiden werkzaam in de bouw – het hebben gebouwd, maar ook vanwege de techniek die eronder schuilgaat. In de tuin liggen namelijk twee enorme waterputten, die vormen het hart van een ingenieus ijsbuffersysteem. Daarmee verwarmt en koelt Peter zijn huis op een duurzame manier. "Ik wilde altijd al iets doen met de warmte die vrijkomt als je van water ijs maakt," vertelt hij. "Dat idee heb ik nu kunnen realiseren in mijn tuin."

Peter was jarenlang leraar techniek en natuurkunde op een vmbo-school. Toen hij stopte met werken kreeg hij 'ruimte' in zijn hoofd om op deze natuurkundige processen te broeden. "De stollingswarmte van water is een wonder van de natuur: één kubieke meter water kan maar liefst 93 kilowattuur opleveren als het bevriest. Dat gegeven liet me niet meer los. Toen ik de kans kreeg om een nieuw huis te bouwen, wist ik dat ik daarmee iets wilde doen. Al sinds mijn jeugd op de boerderij sta ik dicht bij de natuur. Maar voor mij is het ook logisch om naar duurzame oplossingen te zoeken. Ik wilde een ander ontwerp dan de standaard warmtepomp."

Zelf graven, zelf bouwen

De installateurs die Peter benaderde, zagen niets in zijn plannen. De plaatselijke installateur zei: "Als jij alles buiten aanlegt, regel ik de installatie binnen. Maar wel geheel voor jouw risico." En zo geschiedde. Met hulp van zijn zwager, die een kraanbedrijf heeft, liet Peter een gleuf graven van zo'n tien meter lang, 3,5 meter breed en 4 meter diep. "Dat ging niet helemaal vlekkeloos: tijdens de aanleg sprong de hoofdwatervleiding en dreigde de straat in te zakken. Er was even paniek, maar 's avonds was alles weer hersteld."

Zijn broer bestelde in België de twee betonnen waterputten van elk 22 kubieke meter. In de ene put bevestigde Peter 200 meter tyeenslang in een stalen frame. Door de vorm ontstaat er natuurlijke circulatie in de put en wordt de

warmte van de omringende aarde goed opgenomen. "Het principe is simpel: de water-water-warmtepomp onttrekt warmte aan het water in de put. Als dat water afkoelt tot het vriest, vormt zich een ijsmuur. De omliggende aarde heeft een temperatuur van zo'n 12 graden, die het systeem steeds weer opwarmt. Telkens als het regent, wordt de warmte weer uit het regenwater gehaald. De restwarmte uit het riool wordt eveneens benut, omdat dit ook de wisselaar passeert. Het ontwerp van het geheel maakt dus gebruik van de vier warmtebronnen die de natuur te bieden heeft."

Verrassende opbrengst

De resultaten overtroffen Peters verwachtingen na bijna een seizoen. "Ik had niet berekend dat de aardwarmte zoveel extra warmte zou leveren. Daardoor is de opbrengst meer dan verdubbeld. Ik zou er mogelijk twee huizen mee kunnen verwarmen." Het systeem levert warmte voor de vloerverwarming, en warm tapwater. In de zomer koelt Peter het huis ermee, in de winter zorgt het voor warmte. "Het een vorm van seizoensopslag: de warmte die ik in de zomer in de put stop, krijg ik in de winter terug."

Het financiële voordeel is aanzienlijk, door de combinatie van 22 zonnepanelen, een dynamisch energiecontract en een slimme aansturing van de hele energievraag. Peter: "Ik houd er jaarlijks gemiddeld geld aan over. Waarmee dan ook mijn elektrische auto nog van stroom wordt voorzien. Dit komt omdat de warmtepomp tevens slim samenwerkt met de goedkoopste stroomtarieven. Na vier uur stoken is de extra dikke betonnen vloer warm en fungeert hij als warmtebuffer."

Wat Peter vooral raakt, is de eenvoud. "Ik hoef niets te doen: de natuur doet in combinatie met wat techniek al het werk."

De ijsmuur is fascinerend om te zien. En toch is er nauwelijks aandacht voor ijsbuffersystemen bij bedrijven. Dat verbaast me wel. Terwijl het eigenlijk veel simpeler is dan ik vooraf dacht." Bijkomend voordeel: het water stroomt via de wet van de communicerende vaten in de tweede put. Dat wordt nog een keer gezuiverd en gebruiken Peter en zijn vrouw bijvoorbeeld om de wc door te spoelen, de wasmachine mee te draaien en de tuin te sproeien. Wat ook fijn is: de warmtepomp zit onder de grond, waardoor er geen geluidsoverlast is.

Toekomstmuziek

Met zijn ijsbuffersysteem laat Peter zien hoe particulier initiatief kan bijdragen aan de energietransitie. Hij hoopt anderen met zijn verhaal te inspireren. "En je put de aarde er niet mee uit. Integendeel: je gebruikt de warmte en kou die er al zijn. Er valt nog zoveel winst te behalen als we meer gebruik maken van de wonderen der natuur."

Inspirerend verhaal? Deel het met ons!

Vorige keer waren Freek en Claartje Smulders in deze rubriek aan het woord over wonen op basis van collectief particulier opdrachtgeverschap. In deze editie vertelt Peter de Visser over energie opwekken met ijsbuffers. Heb jij ook een innovatieve

oplossing of ben je op een bijzondere manier duurzaam bezig? Mail naar info@zeeuwind.nl en wie weet sta jij dan de volgende keer in dit magazine!

De Zeeuwse energietransitie in cijfers

DOELEN ZEELAND

- CO₂-reductie: 55–60% in 2030 t.o.v. 1990; klimaatneutraal in 2050
- Elektriciteit 2030: 3,0 TWh hernieuwbare elektriciteit op land (bijdrage aan 35 TWh landelijk).
- Doelen 2030: 700 MW wind (waarvan 601 MW reeds gerealiseerd), 1.000 MW zon (waarvan 245 MW zon op dak en 442 MW zon op land gerealiseerd; peil eind 2023).

Bron: RES Zeeland

GREEN ENERGY DAY

Zeeland: 22 februari 2025

Nederland: 24 maart 2025

Meer weten?

greenenergyday.nl

HOE DUURZAAM IS ZEELAND

t.o.v. de rest van Nederland in 2024 (in TWh)

	Zeeland	Nederland
Opwek wind + zon	2,55	54,4
Waarvan wind	1,85	32,1 *
Waarvan zon	0,70	22,3
Per inwoner (kWh/inw)	≈ 6.505	≈ 3.037

* Inclusief offshore windparken

Conclusie: Zeeland ligt ≈ 2,14× boven het landelijke gemiddelde per inwoner. Zeeland draagt circa 4,7% bij aan de totale Nederlandse opwek uit wind + zon.

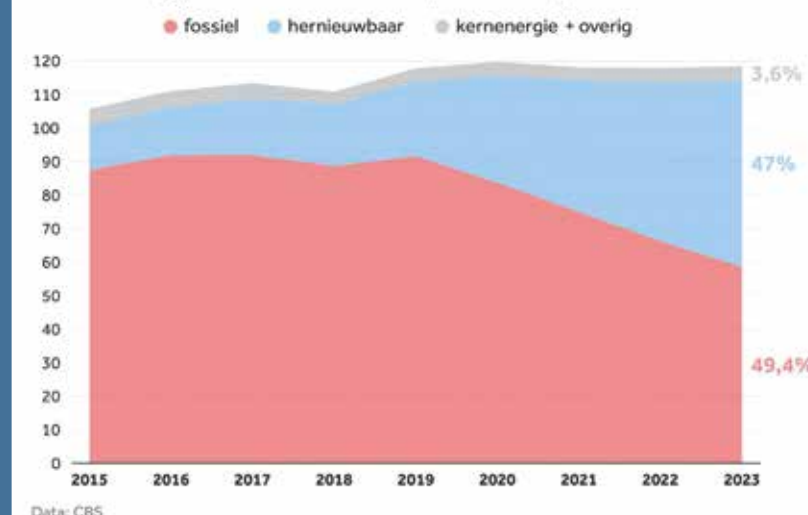
Bronnen: RES Zeeland en CBS

AANDEEL HERNIEUWBARE ENERGIE

Bron: CBS

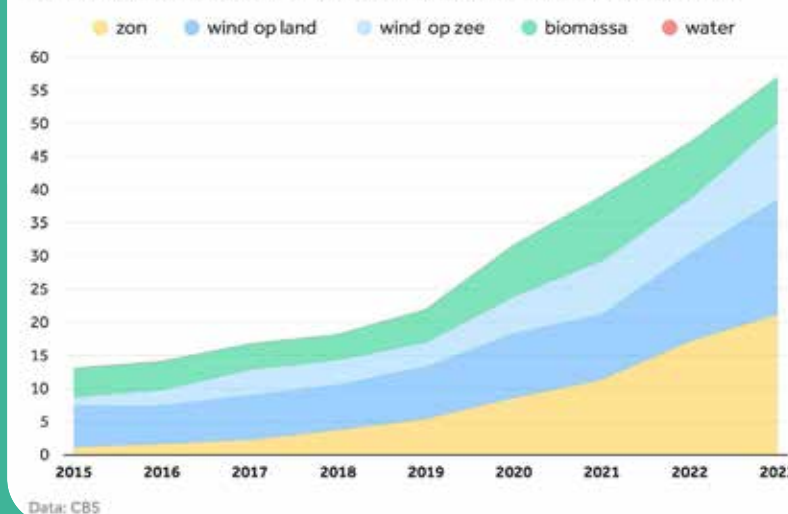
Meer elektriciteit groen opgewekt

Hoeveelheid geproduceerde elektriciteit per bron in miljarden kWh

Aandeel windenergie het grootst

Hoeveelheid geproduceerde groene elektriciteit per bron in miljarden kWh

DUURZAME BRONNEN UITGESPLITST

HOE WEKKEN WE ZONNE-ENERGIE OP IN ZEELAND?

Zon op dak: 0,26 TWh

Zon op land/water: 0,44 TWh

Bron: RES Zeeland

LEDENARENA ZEEUWIND: samen bouwen aan een sterke coöperatie

Zeeuwind staat voor een nieuwe fase in de energietransitie. Maar ook in de relatie met haar leden. Ons ledenbetrokkenheidsonderzoek hebben we ditmaal daarom gekoppeld aan het herijken van onze strategie. De resultaten daarvan werden gepresenteerd tijdens de algemene ledenvergadering en besproken in rondetafelgesprekken met aanwezige leden. Om de uitkomsten verder te verdiepen, organiseerde Zeeuwind in september een ledenarena in het Topshuis op Neeltje Jans.

Het doel van deze arena was helder: leden actief betrekken bij de nieuwe strategie van de coöperatie. Het programma bestond uit twee delen: een rondetafelgesprek in de 'binnenring', met acht betrokken leden uit verschillende sectoren, en een gesprek met de leden in de 'buitenring'. De bijeenkomst werd begeleid door Dick Mik.

Een coöperatief feestje

Directeur-bestuurder Willemien de Jong schetste bij de opening de insteek. "We zijn een coöperatie, en dat betekent dat we als leden niet alleen investeerders zijn, maar ook mede-eigenaren. Het maatschappelijk belang van onze projecten staat voorop. Daarmee onderscheiden we ons van commerciële partijen. We willen samen bepalen wat we willen bereiken en hoe we dat in de praktijk realiseren."

Volgens Willemien is Zeeuwind "fantastisch goed in groot-schalige opwek van wind- en zonne-energie", maar de vraag is of dat de enige koers moet blijven. "We willen groeien om relevant te blijven, maar vooral met betrokken leden. Deze ledenarena helpt ons ontdekken waar onze kracht ligt."

Binnenring: scherpe observaties

Aan tafel schoven acht betrokkenen aan: Arjen Jongepier (Stedin), Birgit Plantema (Rabobank), Michiel Meerkerk (gemeente Noord-Beveland), Astrid Goedegebuure (dorpsraad Borssele), Ira von Harras (ZMf), Christian Clerx

(Zeeuwsche Zoute), Lineke Kodde (25 jaar lid, Tholen) en John van Wallenburg (voorzitter van EKD). Hun oordeel was unaniem: Zeeuwind is een voorloper, betrouwbaar en sterk in communicatie. "Mijn vertrouwen is nooit beschaamd," zei Lineke Kodde. "Er wordt altijd helder uitgelegd wat er gebeurt." Anderen prezen de rol van de coöperatie als gangmaker in de energietransitie en als organisatie die samenwerking zoekt.

Op de vraag waarin Zeeuwind zich onderscheidt benadrukte Arjen dat Zeeuwind altijd voorloper is geweest: "Ze hebben ontwikkelingen op gang gebracht die anderen niet aandurfden." Ira vulde aan dat Zeeuwind de energietransitie ziet als een gezamenlijke opgave: "Samen optrekken, dat maakt ons sterk."

Bij het thema groei kwamen verschillende accenten naar voren. Sommigen wezen op zichtbaarheid en communicatie, anderen op nieuwe investeringen in waterstof, batterijen of warmte. De rode draad: Zeeuwind moet blijven vernieuwen, maar altijd met maatschappelijke relevantie, met oog voor natuur en milieu en met ledenparticipatie voorop. Daarnaast speelt het financiële rendement ook een belangrijke rol.

Toetsingskader

Wat als rode draad door deze discussie liep, was de behoefte aan een soort 'kader' waarlangs nieuwe projecten gelegd kunnen worden: aan welke criteria moet een project minimaal voldoen om ermee door te gaan? Dick Mik trok aan het einde van de discussie in de binnenring een eerste conclusie. In het toetsingskader zijn van belang: het effect op de energietransitie – dus hoeveel CO2 verminderen we ermee; of het bijdraagt aan de zichtbaarheid en de 'gidsende' rol van Zeeuwind; wat het effect is op natuur en milieu; en tot slot werd benadrukt dat het financiële rendement voor leden belangrijk is.

Buitenring: leden aan het woord

Toen de leden in de 'buitenring' het woord kregen, werd de breedte van hun betrokkenheid duidelijk. De vragen en ideeën lieten zien dat zij Zeeuwind niet alleen zien als energieopwekker, maar als een maatschappelijke speler.

Zo pleitte onder andere Inge Havenaar voor een grotere rol van water in de strategie. Zij wees op mogelijkheden rond waterstof, maar ook op kleine oplossingen zoals regenwateropvang. Vanuit de binnenring werd bevestigd dat Zeeuwind al ervaring heeft met waterstofprojecten, en dat dit verder uitgebouwd kan worden.

Kracht van het lokale

Ad van Hulst benadrukte dat niet alles grootschalig hoeft te zijn: "Er zijn veel kleinschalige initiatieven met potentie. Geef die de ruimte." Zijn oproep om lokale energieprojecten te ondersteunen kreeg bijval. Nico Adema stelde dat het maximumleningsbedrag voor leden – nu 25.000 euro – verdubbeld zou mogen worden. Dat zou niet alleen meer financiële slagkracht geven, maar ook meer eigenaarschap bij leden creëren.

Medewerker Niek Tramper vond dat Zeeuwind sterker zichtbaar mag zijn in de politieke arena: "We zouden meer mee moeten praten bij verkiezingen en formaties. Een duidelijke stem helpt de energietransitie en onze eigen positie." Ook anderen beaamden dat de coöperatie als boegbeeld kan optreden. Connie Paasse voegde toe dat leden lokaal invloed kunnen uitoefenen: "Maak gebruik van leden die al politiek actief zijn."

"Er zijn veel
kleinschalige
initiatieven met
potentie. Geef die
de ruimte"

“Jongeren
willen wel mee-
doen in het debat
over klimaat, maar
worden niet
vanzelf lid”

Verjongen en investeren

Frank Vos bracht een sociaal punt in: hoe kan Zeeuwind ook mensen ondersteunen die zelf geen middelen hebben om te verduurzamen, bijvoorbeeld met isolatie? Daarmee zou de coöperatie inclusiever en diverser kunnen worden. Daarnaast kwam de vraag hoe je jongeren beter kunt betrekken. De suggesties varieerden van het ontwikkelen van lesmateriaal tot het opzetten van een denktank of inspiratieraad. “Jongeren willen wel meedoen in het debat over klimaat, maar worden niet vanzelf lid,” merkte Ira von Haras daarbij op.

Op de vraag hoe Zeeuwind moet bepalen in welke projecten wordt geïnvesteerd, passeerden criteria als rendement, CO₂-reductie en maatschappelijk nut de revue. Arjen Jongepier opperde een apart vehikel voor risicovollere innovaties, in samenwerking met partners zoals de Rabobank. Een ander lid pleitte voor nadruk op de Zeeuwse identiteit: “Zoek coalities met boeren en bedrijven, dan bereik je nieuwe groepen die zich ook bij ons willen aansluiten.”

Samen verder

De ledenarena liet zien dat er veel vertrouwen is in Zeeuwind en dat de verwachtingen hoog zijn. Leden willen dat de coöperatie zichtbaar blijft, nieuwe technologieën verkent, oog heeft voor sociale inclusie en een sterkere politieke stem ontwikkelt. Willemien de Jong sloot af met de toezegging dat de inbreng serieus wordt meegenomen. “We willen groeien, maar met en dankzij onze leden. Deze arena vormde daarvoor een belangrijke stap.”

Vrijwilligers Zeeuwind op inspiratietoer

Een dag vol duurzame ideeën en levendige discussies

Energieambassadeurs zijn zelden uitgepraat – zeker niet als ze met veertien tegelijk op pad gaan. Afgelopen zomer werden de vrijwilligers van Zeeuwind getraakteerd op een inspirerend dagje uit als dank voor hun inzet.

Per bus ging het richting Villa Augustus in Dordrecht: een voormalige watertoren die is omgetoverd tot hotel, restaurant en weelderige moestuin. Na de rondleiding genoten de energieambassadeurs van het zicht op het rivierenknooppunt en van een heerlijke lunch, grotendeels bereid met verse groenten en kruiden uit eigen tuin.

's Middags voerde de reis verder naar The Green Village op de campus van de TU Delft – een levend laboratorium voor duurzame innovatie. Hier wordt geëxperimenteerd met de technologieën van morgen: van gebouwen met drieluik glas als dragende constructie tot zonneshoorstenen, waterstofsysteem en klimaatadaptieve daken. De ambassadeurs kregen een rondleiding langs de proefwoningen en energieopstellingen, en leerden hoe duurzame bouw, lokale energieopslag en slimme koelingssystemen in de praktijk worden getest.

De terugreis naar Vlissingen bood nog volop stof tot gesprek. Want met veertien energiecoaches – met een schat aan ervaring en eigen ideeën – zijn de discussies altijd levendig. De dag werd afgesloten met een groot compliment aan Theo van der Sluijs en Ellis Lek voor de uitstekende organisatie van dit leerzame en inspirerende uitje.

De thuisbatterij-actie van Zeeuwind, iets voor jou?

Een
betrouwbare
thuisbatterij,
zonder gedoe

Steeds meer Zeeuwen zoeken naar manieren om hun zelfopgewekte zonnestroom slim te benutten. Zeker nu de salderingsregeling in 2027 verdwijnt en steeds meer huishoudens terugleverkosten betalen. Een thuisbatterij kan dan uitkomst bieden: je gebruikt meer van je eigen stroom en bent minder afhankelijk van het net.

Maar de markt voor thuisbatterijen is onoverzichtelijk. Daarom start Zeeuwind een actie die zowel zekerheid biedt aan wie al klaar is om te kopen, als helder advies voor wie nog twijfelt.

Twee groepen, één doel: slim omgaan met je eigen energie
De eerste groep – de ‘doeners’ – weet al dat ze een

thuisbatterij willen. Voor hen biedt Zeeuwind een aantrekkelijke staffelkortingsactie via Sessy. Hoe meer mensen meedoen, hoe hoger de gezamenlijke korting bij Sessy is. Daarmee kunnen deelnemers profiteren van een betrouwbare batterij tegen een scherpe prijs. Daarnaast bieden we 10 procent korting op de duurzaamheidsproducten van Zunnig.nl (dochter van Techniq Energy uit Zierikzee).

De tweede groep – de ‘verkenners’ – is nieuwsgierig, maar wil eerst goed advies. Wat past bij mijn woning, mijn zonnepanelen en mijn energiecontract? Is het financieel interessant voor mij? Voor hen biedt de actie eerlijke voorlichting, een online adviestool bij Sessy en de mogelijkheid om persoonlijk advies in te winnen bij Zunnig.nl. Zo kun je goed onderbouwd beslissen of een thuisbatterij in jouw situatie zinvol is.

Eerlijke informatie, betrouwbare partners

Zeeuwind werkt samen met twee vertrouwde Nederlandse partijen: Sessy, producent van duurzame thuisbatterijen, en Techniq Energy/Zunnig.nl uit Zierikzee. Sessy levert en installeert de batterijen die in de staffelactie zijn opgenomen. Zunnig.nl biedt daarnaast een korting op andere merken en kan uitgebreid advies geven over de combinatie van hybride omvormers in combinatie met batterijen, zonnepanelen, laadpaal of meterkast.

In het kort

- **Sessy-staffelactie:** 5 kWh of 10 kWh-batterij, installatie inbegrepen.
- **Zunnig.nl-webwinkel:** 10% korting op alle producten (geen Sessy).
- **Advies op maat:** via de online Sessy-tool of persoonlijk gesprek met Zunnig.nl.
- **Vrijblijvend meedoen:** je beslist pas definitief na het vaststellen van het actietarief (bij ≤ 20 aanmeldingen).

Weloverwogen kiezen

“Het belangrijkste vinden we dat leden een keuze maken die bij hen past,” zegt Theo van der Sluijs van Zeeuwind. “Een thuisbatterij is geen standaardproduct; de situatie verschilt per woning en verbruiksprofiel. Daarom zetten we vol in op betrouwbare informatie en transparantie.”

Op zeeuwind.nl/thuisbatterij-actie vind je alle informatie over de actie, de prijzen, veelgestelde vragen en de uitleg over de samenwerking met Sessy en Zunnig. Of je nu al overtuigd bent of je nog wilt oriënteren: deze actie helpt je om met kennis van zaken de volgende stap te zetten naar een slimmer en duurzamer energiegebruik – gewoon bij je thuis.

Sessy (incl. basis installatie): 5kWh

Normale prijs	1–10 deeln.	11–25 deeln.	26–50 deeln.	51+ deeln.
€ 3.950	€ 3.750	€ 3.550	€ 3.395	€ 3.350

Sessy (incl. basis installatie): 10kWh

Normale prijs	1–10 deeln.	11–25 deeln.	26–50 deeln.	51+ deeln.
€ 5.950	€ 5.650	€ 5.350	€ 5.125	€ 5.050

(* Als de meterkast helemaal omgebouwd moet worden, dan zijn er extra installatiekosten)

meedoen
kan t/m
31 januari
2026

De partners van Zeeuwind

"Het is een goede, constructieve samenwerking"

In deze rubriek maak je kennis met onze samenwerkings-partners of flexibele schil. Want Zeeuwind is een kleine club met grote ambities! Daarom werken we nauw samen met diverse partijen. In deze editie: Raymond Berger, Senior Business Developer bij Eneco. Samen met Zeeuwind ontwikkelt Eneco windpark ZE-BRA.

Raymond Berger

Hoe is de samenwerking met Zeeuwind ontstaan?

"Zowel Zeeuwind, Eneco en Lindewind waren al actief in dat gebied. Gezamenlijk hadden we daar negentien windturbines staan, die aan vervanging toe waren. In nauw overleg met de Provincie Zeeland is toen een natuurlijke samenwerking ontstaan om het gebied te herontwikkelen."

Heb je al eens eerder met een coöperatie een windpark ontwikkeld?

"Als projectontwikkelaar ben ik meerdere projecten betrokken en een deel daarvan wordt ontwikkeld samen met een lokale coöperatie. De samenwerking met Zeeuwind ervaar ik als zeer professioneel. Het is enorm fijn werken als je samen met gepassioneerde projectcollega's hetzelfde doel nastreeft."

Wat maakt deze samenwerking interessant of bijzonder?

"De ontwikkeling van windparken zijn langjarige en uitdagende trajecten. Per projectfase gebeurt er van alles. Bij de ontwikkeling van windpark ZE-BRA hebben we gezamenlijk meerdere keren complexe situaties weten te keren en tot een goed einde gebracht. De samenwerking met Zeeuwind heeft de kwaliteit van het hele project naar een hoger niveau getild."

Wat is jouw rol bij het ontwikkelen van windpark ZE-BRA?

"Bij dit project ben ik zowel overall projectleider als vertegenwoordiger/developer voor het aandeel van

Eneco: van de ontwikkelfase van het project tot en met het investeringsbesluit. Met zo'n professionele organisatie als Zeeuwind weet iedereen precies wat er moet gebeuren – gaaf om te zien!"

Is er veel contact met Zeeuwind?

"Gedurende de wat intensere perioden, en dat waren er best heel wat, hadden we dagelijks contact. Ik ben de medewerkers vanuit Zeeuwind dan ook meer als collega's gaan zien dan als samenwerkingspartners. Volgens mij hebben we het dus gezamenlijk meer dan goed gedaan. Het klinkt cliché, maar er werd zowel gelachen als stevig gediscussieerd. Bij een goede, constructieve samenwerking kan dat – dat hebben we gezamenlijk bewezen."

Smaakt deze samenwerking naar meer?

"Daar kan ik alleen maar volmondig 'ja' op zeggen. Ik kijk ernaar uit om dan ook weer Eneco te mogen vertegenwoordigen."

"Het is enorm fijn werken als je samen met gepassioneerde projectcollega's hetzelfde doel nastreeft"

Contacta gaf volop energie!

Zeeuwind was dit jaar drie dagen aanwezig op Contacta, de netwerkbeurs voor bedrijven en organisaties in Zuidwest-Nederland. Het bleek een waardevolle plek om leden, niet-leden en zakelijke bezoekers te ontmoeten. "We hebben heel veel mensen gesproken," blikt directeur-bestuurder Willemien de Jong terug. "Over onze batterijactie, over investeren in Zeeuwind, maar ook simpelweg om kennis te maken. We wilden onze zichtbaarheid versterken en ons netwerk vergroten – dat is echt gelukt."

Volgens Willemien liet Contacta goed zien welke rol Zeeuwind in Zeeland kan spelen. "We dragen bij aan de verduurzaming van onze provincie, en dat sluit naadloos aan bij de visie van Zeeland 2050: een aantrekkelijke provincie blijven, met werkgelegenheid die zo groen mogelijk is. Groene groei dus, in kwaliteit én in samenwerking. Het is fantastisch dat wij daar als grote coöperatie daar zo'n actieve rol in hebben. Samen doen, voor en door Zeeland."

De beurs was bovendien een kans om te laten zien hoe bijzonder het Zeeuwse energiesysteem is. "Veel mensen

weten niet hoeveel hier gebeurt," zegt Willemien. "Zeeland is een uniek ecosysteem, waarin inwoners, bedrijven en overheden samen optrekken. En waarin Zeeuwind, als grootste energiecoöperatie van Nederland, een belangrijke rol in kan spelen. Zo'n netwerkbeurs geeft energie om hiermee door te gaan, want er valt nog veel te bereiken."

Jorine Heijboer: "Je doet het voor de volgende generatie"

"Ik ben lid van Zeeuwind geworden omdat ik zag hoe waardevol het is wat de coöperatie doet. Mijn vriend Marcel was al langer lid en dat inspireerde mij. Het gaat niet alleen om een goede investering voor jezelf, maar ook om een bijdrage aan verduurzaming in Zeeland. Dat voelt heel dichtbij. Toen onze zoon Jari afgelopen zomer geboren werd, hebben we hem meteen lid gemaakt. Hij is tenslotte de toekomst.

Duurzaamheid speelt absoluut een rol in ons leven. We wonen in Middelburg in een karakteristiek huis uit 1900 dat volledig is verbouwd tot een energieneutrale woning. We hebben geen energiekosten meer en wonen hier heerlijk – je merkt niet dat je in een oud huis woont. Marcel heeft bovendien zijn eigen bedrijf, Stroom Energy Solutions, waarmee hij mensen helpt met zonnepanelen, laadstations voor elektrische auto's en thuisbatterijen. Dat doet hij omdat hij verduurzaming echt belangrijk vindt.

Wat ik fijn vind aan Zeeuwind is dat je goed geïnformeerd wordt en weet wat er met je geld gebeurt. Het magazine en de nieuwsbrieven zijn leuk om te lezen, en activiteiten zoals een open dag bij een windmolen maken het tastbaar. In de toekomst lijkt het me mooi om samen met Jari daarheen te gaan, zodat hij zelf kan zien waar we het voor doen. Om jonge gezinnen met kinderen te trekken zijn dit soort open dagen denk ik heel waardevol. Dat inspireert ze dan om lid te worden.

In ons dagelijks leven letten we zoveel mogelijk op ons energieverbruik. We rijden elektrisch en laden de auto op met stroom van onze eigen zonnepanelen. Via een app houden we in de gaten wanneer er veel aanbod is – dan draaien we de was of laden we de auto op. Daardoor rijden we in de zomer praktisch gratis. Onze volgende stap is een thuisbatterij, zodat we energie kunnen opslaan om later te gebruiken.

Voor mijn generatie moet de energietransitie vooral tastbaar en aantrekkelijk zijn. Veel mensen denken toch: what's in it for me? Natuurlijk levert het financieel iets op, maar het gaat vooral om de lange termijn. Je doet het voor de toekomst van je kinderen. Daar zijn we samen verantwoordelijk voor."

"Een open dag inspireert jonge mensen om lid te worden"

"Samen met mijn vrouw woon ik in Tholen. We zijn hier ruim vijftig jaar geleden neergestreken vanuit Noord-Holland. Tot mijn pensioen werkte ik bij Philip Morris Holland als supervisor engineering. In 2014 las ik in de PZC iets over Zeeuwind. Ik kende die coöperatie nog niet, maar voelde: zo kan het niet doorgaan met de wereld, ik moet iets doen. Dus ik ben me gaan inlezen en een keer naar Bath gereden om de windmolens te bekijken. Toen besloot ik lid te worden. In 2015 deed ik mijn eerste inleg; het voelde goed om iets 'groens' te doen.

Ik heb altijd veel gezeild, ook jaren aan boord van onze boot gewoond. Later kochten we een huis uit de jaren veertig aan de wal. We wilden graag zonnepanelen plaatsen – het liefst met de naaste buren – maar dat lag gevoelig. Dus ben ik er zelf mee doorgegaan. Die veertien panelen op ons dak was een goede keuze: geen stroomrekening meer, en met de teruggeleverde opbrengst konden we de helft van onze gasrekening betalen.

We wilden nog verder verduurzamen naar hybride verwarming, maar besloten in 2020 te verhuizen naar een appartementencomplex, ook hier in Tholen. Daar zit ik nu in de commissie 'duurzaam', met drie anderen van onze VvE. We hebben twee jaar onderzocht of we zonnepanelen op het dak konden leggen, geen eenvoudige klus als VvE. Net toen de voorbereiding rond was, en bekend was wat we terug kon leveren, gooide netcongestie roet in het eten. Echt een domper! Pas als het nieuwe hoogspanningsstation gereed is, kunnen we verder – dat duurt nog jaren.

We hebben ook gekeken of het tijdelijk opslaan van de overtollige zonnestroom zou kunnen in de batterij bij de waterzuivering. Dat bleek erg duur. Daarna hebben we nog de postcoderoosregeling onderzocht, maar dat liep eveneens op niets uit. Misschien dat een warmtenet nog wat wordt; daar doet de gemeente nu een haalbaarheidsonderzoek naar. Dat vergt bovendien een grote investering in het gebouw.

Oproep!

Wil je meedoen aan deze rubriek? Laat het ons weten!
Stuur een mail naar info@zeeuwind.nl.

Zelf blijf ik me inzetten voor een duurzamere wereld. Ik ben politiek actief geweest bij een groene partij, want nietsdoen is geen optie. We moeten goed omgaan met de planeet. Zeeuwind ervaar ik als een erg actieve en professionele coöperatie – heel bijzonder hoe ze een project als Krammer hebben gerealiseerd. De alv volg ik nu meestal digitaal. Als ik vroeger de ledenvergaderingen bezocht, genoot ik van het clubgevoel. Dat geeft je vleugels."

"Het clubgevoel geeft je vleugels"

Reinier van Driel:
"Niets doen is geen optie!"

Zo werd windpark Willem-Annapolder II gebouwd

In onze nieuwsbrieven en in dit magazine hebben we je steeds op de hoogte gehouden van de bouw van windpark Willem-Annapolder. Tien 'oude' turbines zijn vervangen door vier gloednieuwe exemplaren. Het resultaat: met minder dan de helft van het aantal turbines wekken we nu meer dan het dubbele aan elektriciteit op! Op deze pagina's een terugblik op het gehele bouwproces.

Vorig jaar heette het windpark nog 'gewoon' Willem-Annapolder: tien turbines aan de Westerschelde.

Het slaan van de eerste paal! In januari ging de bouw van WAP II echt van start.

Vanaf mei 2025 werden de nieuwe funderingen gelegd. Dat betekent: graven, vlechtwerk aanleggen en betonstorten. In die periode werden ook de overige negen windturbines gedemonteerd.

In augustus 2024 werd de eerste windturbine afgebroken. De overige negen volgden pas begin dit jaar.

Wat een precisiewerk!

In augustus 2025 is het dan zover: het laatste blad wordt op de laatste windturbine geplaatst. Op deze foto zijn de vier nieuwe turbines van WAP II allemaal in beeld.

Niek Tramper gaat met pensioen

Zeeuwind doet het gewoon!

"Al sinds 1989 ben ik lid van Zeeuwind. Een collega van mijn vrouw attendeerde me erop. Ik was altijd al met energie bezig: op de mts had ik interesse in kernenergie, later volgde ik energietechniek op de hts. Toen ik 750 gulden inlegde bij Zeeuwind dacht ik: dat geld ben ik kwijt. Maar Zeeuwind bleek levensvatbaar, en dát maakte me enthousiast.

Ik werkte eerst bij Delta, waar ik de tekenkamer, duurzame energie, automatisering en energieadviesing voor het mkb deed – met Zeeuwind heb ik toen het Testveld Kleine Windturbines uitgevoerd. John Springer polste me voor een baan, zo werd ik in 2008 beheerder. John heeft Zeeuwind echt op de kaart gezet, daar heb ik veel bewondering voor. Mijn rol bleef altijd die van beheerder. Al doe je in een klein team van alles, zoals nieuwe initiatieven ontwikkelen en projectondersteuning. We zijn nu bezig met wat jaren geleden bedacht is.

Hoogtepunten? Zeker de realisatie van Krammer. Dat maakte mijn werk interessanter, de organisatie werd professioneler en ik leerde veel van de samenwerking met grote partijen. Maar binnen Zeeuwind ben ik ook kritisch geweest: ik had moeite met de bedrijfsmatige koers die werd ingezet. Daarover botste het soms.

Wat ik bewonder, is dat het vrijwilligersbestuur destijds grote risico's durfde te nemen met Krammer. Petje af dat dat gelukt is! Mijn waardering voor de inzet van vrijwilligers, openingen van windparken, open dagen en bij het Zon en Warmte Effect. Ook kijk ik met veel plezier terug op de samenwerking met alle Zeeuwindmedewerkers van de afgelopen zeventien jaar.

Voor de toekomst denk ik dat we breder moeten kijken naar de energiemix. Problemen zoals netcongestie moeten nú aangepakt worden. Batterijen lijken mij de meest kansrijke oplossing, want op waterstof kunnen we niet wachten. Ook geloof ik in decentraal opwekken en in dorpsmolens – zeker als je bedenkt dat vier grote turbines bijvoorbeeld alle Vlissingse huishoudens van stroom kunnen voorzien. En met nog twee grote turbines ook de warmtevoorziening.

Wat ik het meest ga missen? Het werk zelf: er is altijd wel iets met die windturbines – dat blijft als technet interessant. En natuurlijk de samenwerking met collega's. Gelukkig woon ik om de hoek, dus als ik de hond uitlaat loop ik zeker nog eens langs voor een praatje!"

"In de toekomst moeten we breder kijken naar de energiemix"

Kort nieuws uit onze coöperatie

Duurzame mijlpaal!

EnergieTeam Schouwen-Duiveland heeft zijn 1000e energieadvies uitgebracht! Een bijzondere mijlpaal voor de samenwerking tussen Gemeente Schouwen-Duiveland, Zeeuwind en tal van andere partijen.

Sinds de start in 2022 helpt het team inwoners om hun woning stap voor stap energiezuiniger te maken. De energiecoaches geven tijdens een huisbezoek persoonlijk advies. Het klusteam van de Zuidhoek komt de kleine energiebesparende maatregelen daarna, op een afgesproken moment aanbrengen. Van ledlampen tot tochtstrips: zo wordt verduurzamen voor iedereen bereikbaar.

"De 1000 adviezen zijn een duidelijk teken dat er in Schouwen-Duiveland behoefte is aan persoonlijke en praktische ondersteuning bij verduurzaming. Het EnergieTeam zet de juiste stappen om inwoners echt te helpen."

Wethouder Ankie Smit benadrukt de waarde van dit initiatief:

Meer weten over ons EnergieTeam?

Algemene ledenvergadering

Binnenkort is het weer zover: onze algemene ledenvergadering. Die is dit jaar op woensdag 10 december bij de CO3 Campus in Terneuzen.

Programma

17.30 - 18.30 maaltijd met broodjes en een drankje

18.30 - 19.30 vergadering

20.00 - 21.00 Niek Tramper blikt terug op 35 jaar Zeeuwind

Ben je lid van Zeeuwind? Dan ontvang je hiervoor per mail een uitnodiging, waarin een link staat waarmee je je kunt aanmelden. De agenda en alle bijbehorende stukken zijn op onze website te downloaden. Heb je geen e-mail? Dan ontvang je alles per post. De ledenvergadering is ook digitaal te volgen, mocht je er niet bij kunnen zijn.

CO3 Campus in Terneuzen

Eén van de
grootschalige
zonnedakprojecten
van Zeeuwind: de
Wilhelminaschool
in Goes

Colofon

Uitgave:

Coöperatie Zeeuwind | November 2025

Fotografie: Evert van Moort, Jan-Kees de Meester,
Andrea Zandee, Bas Dassen, Klaas van de Ketterij

Copy: Marjolijn van Leeuwen

Vormgeving en realisatie: Origin Marketing

Postadres: Postbus 5054, 4380 KB Vlissingen

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

